

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI

CEP KİTAPLARI - ???
AİLEM SERİSİ - 02

Editör

Doç. Dr. Huriye Martı

Koordinasyon

Yunus Akkaya

Grafik Tasarım

AralGroup | Creative

Tel: 0.312 433 2725

Baskı

AralGroup | Creative

Tel: 0.312 433 2725

Baskı Takip

İsmail Derin

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı

Tel: (0 312) 295 72 93 - 94

Faks: (0 312) 284 72 88

e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

www.diyanet.gov.tr

Eser İnceleme Komisyon Kararı

00.00.0000/..

1. Baskı Ankara 2014

2014-06-Y-0003-000

ISBN 978-975-19-0000-0

Sertifika No: 12930

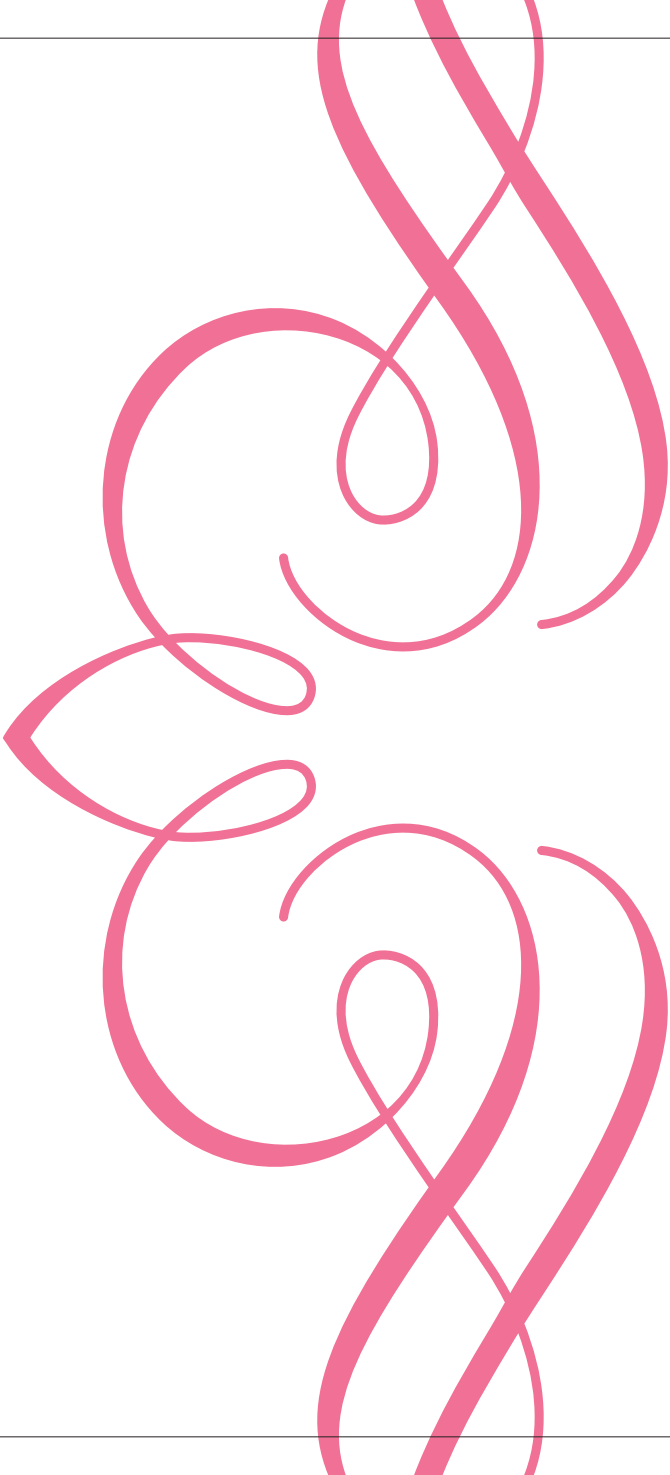

Ailemde Bir Çocuk Var

Fatma Dönmez

Mahzundu çocuk, gülmüyor, cıvıdamıyordu. Biri derdini anlasa, başını okşasa, teselli etse, küçücük yüreğindeki kocaman hüznün hafifleyecek, etrafına neşe dağıtacaktı yine. Enes b. Mâlik'in kardeşi Ebû Umeyr idi bu mahzun yürek. Resûlullah sık sık onların evini ziyarete gider, Ebû Umeyr'i sever, okşardı. Nuğayr adında küçük bir serçesi vardı çocuğun. Karşılaştıklarında Hz. Peygamber onun da hatırını sorardı: *"Ebû Umeyr! Serçecik ne yapıyor?"* (Buhârî, Edeb, 81) Yine gelmişti Allah Resûlü. Ebû Umeyr'in neden böyle mahzun olduğunu sordu. Kimsenin derdine kayıtsız kalmazdı ki, hele çocuklarınkine... *"Serçesi öldü, ondan böyle mahzun"* dediler. Rahmet Peygamberi Ebû Umeyr'i yine okşadı, sevdi. Teselli edip serçesi için başsağlığı diledi. Küçücük yüreği bir kuş gibi hafifledi çocuğun, halden anlayanların en hayırlısı gelmişti çünkü yanına...

Kimdir Çocuk?

Cocuk... Evin neşesi, bereketi, umudu... Aramıza katılacağı haberini aldığımız ilk günden başlar sevinç vermeye, gönüllerimize ılık bir muhabbet ile akmaya. Bu sevince tatlı bir telaş ve sorumluluğun tedirginliği de eşlik eder. Aylar geçer, ruhlar bu yeni canın gelişine hazırlanır yavaş yavaş. Ve evin en kıymetli misafiri çıkagelir. Gülüşü, ağlayışı, göz kırpması, nefes alıp vermesi, emeklemesi, konuşması, kısacası her şeyiyle evin hayat kaynağı olur...

Çocuk, Yüce Allah'ın eşsiz nimetleri arasında belki de en sevimlisidir. Kur'an'ın ifadesiyle "göz aydınlığı"dır. Erkek ve kadının geleceğe kalma, adını yaşatma, neslini sürdürme arzusudur. *"Rabbim! Bana katından temiz bir nesil ihsan et. Şüphesiz sen duayı hakkıyla işitensin."* (Âl-i İmrân 3/38) niyazına verilen cevaptır. Bir lütuftur çocuk. İlâhî ikramın adı, nimetin tadıdır...

Tabii bu minicik can, her nimet gibi külfetini de beraberinde getirir. Önce sabırla beklenen aylar, Kur'an'ın ifadesiyle "sıkıntı üstüne sıkıntıyla" yoğrulan haftalar, sonra uykusuz geceler... Merhametlilerin en merhametlisi olan Rabbimizin içimize ilham ettiği şefkatle bakımı, temizliği ve eğitimi kolaylaştır bizim için. Uzaktan çok zor görünse de, anne olunca yemez yedirir insan; baba olunca giymez giydirir...

Çocuk imtihandır. Varlığıyla olduğu kadar yokluğuyla da uzun bir imtihan... Bu gerçeği Kur'an-ı Kerim açıkça ifade eder: "*Bilin ki mallarınız ve çocuklarınız birer imtihan vesilesidir. Katında büyük mükâfat olan ise ancak Allah'tır.*" (Enfâl, 8/28) Yokluğu yürek acısıdır çocuğun, Allah'a dua dua yalvarmanın başlıca sebeplerinden biri...

Peygamber Efendimiz diyor ki, "*Her kim kız çocuklarının bakım ve terbiyesini üstlenir ve onlara güzel davranırsa bu kızlar onun için cehennem ateşine siper olur.*" (Buhârî, Edeb, 18)

Düşünün Zekeriya Peygamberin Yahya'sı için el açışını! İmran ailesinin bir evlat için yakarışını ve Hz. Meryem'in bu yakarışa cevap olarak ailesine emanet edilişini! Allah'ın, emaneti olan yavruyu alivermesi ise anne baba için sabır sınavlarının en çetini... Düşünün Peygamber Efendimizin oğlu İbrahim'i toprağa verirken usul usul akıttığı göz yaşlarını...

Biliriz ki çocuğun varlığı da başka tür bir imtihan... Kollarımızın arasında tertemiz, şekil almaya hazır bir can. Nasıl yetiştirecek anne babası onu? Nasıl eğitecek? İyi bir insan, güzel bir kul olma yolunda nasıl destekleyecek? Bu nazlı emaneti fitratına uygun olan bir muhabbet ikliminde büyütüp, kötülüklerin her türlüşünden koruyabilecek mi? Yoksa kaybolup gitmesine müsaade mi edecek? Kıldan ince kılıçtan keskin bir köprüde yürümek gibidir anne baba olmak! Çünkü evlat, insanın cennet sermayesi de olabilir, hüsrana sebebi de...

Ve çocuk, Yüce Allah'ın bir aileye verdiği en kıymetli emanettir. Emanettir, çünkü bize değil, Allah'a ait bir candır. Bakın ne buyrulur Kur'an'da: *"Göklerin ve yerin hükümrânlığı Allah'ındır. O, dilediğini yaratır. Dilediğine kız çocukları, dilediğine*

erkek çocukları verir. Yahut dilediğine hem erkek hem de kız evlât verir. Dilediğini de kısır bırakır. O, her şeyi bilendir, her şeye gücü yetendir.” (Şûrâ 42/49-50) O halde biz sadece onun dünyaya gelmesi, büyütülmesi ve güzelce eğitilmesi için vesile kılınmış görevlileriz, gönüllüleriz...

Çocuk, yeryüzünün kıymetlisi olan insanoğlunun en saf ve en masum halidir. Anne baba onun varlığına saygı duyarak, “Allah’ın emaneti” olduğunu unutmadan hareket etmelidir. ‘Çocuk benim değil mi? İstedğim gibi davranırım!’ deme hakkına hiç kimse sahip değildir.

AILEMDE BİR ÇOCUK VAR

Yavru bir emanetse, emanetin sahibine karşı gün gelip hesap verilecektir: İncittik mi onu, ihmal ettik mi? Dilimizden hakaret mi işitti, övgü mü? Elimizden dayak mı yedi, dualı lokmalar mı? Kesemizden haram mı giydi, tertemiz elbiseler mi?

Bir çocuk topluma da emanettir! Onu koruyup gözetmek, haklarını çiğnememek, büyüyüp gelişmesine, okuyup öğrenmesine destek olmak anne babasının olduğu kadar toplumun da görevidir. Ailesini bir şekilde kaybetmiş, sevgiye, şefkate, ilgiye muhtaç çocukları sahiplenmek, onları kötüden ve kötülüklerden korumak insanlık vazifesi değil midir?

Sevgili Peygamberimiz *“Müslümanlar arasında en hayırlı ev, içinde kendisine iyi davranılan bir yetimin bulunduğu evdir. Müslümanlar arasında en kötü ev ise içinde kendisine kötü davranılan bir yetimin bulunduğu evdir.”* (İbn Mâce, Edeb, 6) buyurur.

O halde gönlü kırık ve yalnız çocuklara el uzatmak aynı zamanda imanımızın da gereğidir. Zira verilen emekle sadece onların değil toplumun geleceği de kurtulacaktır...

Anne baba olmak hızlı ve doğal bir süreçtir çoğu zaman, ama anne babalık yapabilmektir asıl hüner. Anne baba olmak sadece yedirmek, giydirmek, okutmak, iş güç sahibi yapıp evlendirmek değildir. Çocuğun bedenini besleyip büyüüttüğün gibi, giydirip sıcaktan soğuktan koruduğun gibi kalbini de beslemek, ruhunu da ayazlardan korumaktır. İşte tam bu noktada Allah Resulü (s.a.s.) *“Hiçbir baba çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir bağışta bulunmamıştır.”* (Tirmizî, Birr ve Sıla, 33) hadisini kulaklarımıza küpe yapar.

Bireydir çocuk. Kendine özgü zevkleri, alışkanlıkları, fikirleri, kararları olan bambaşka bir birey... Bizden farklı düşünür, anlar, hayatı bambaşka algılar. Bizim küçültülmüş kopyamız değildir. Çocuğu güzelce eğitip hayata hazırlamanın ilk basamağı onu tanımak, varlığına saygı duymak, yaratılıştan getirdiği temel özellikleri olduğu gibi kabullenmektir. Çocuk da en az bir yetişkin kadar saygıya layıktır! O da en şerefli varlık olarak yaratılan insan soyunun bir üyesidir, o da mükerremdir...

Bu açıdan bakıldığında Sevgili Peygamberimizin çocuklarla ilişkisi en güzel örnektir bize. Çocukları görünce umursamadan geçmez Peygamberimiz. Onlara selam verir, hal hatır sorar. Onları da ilgilendiren konularda fikirlerini alır, kararlarına saygı duyar. Onlara ikramda bulunur, bereketli ömürler için dua eder, bağrına basıp öper. Bir çocuğu İslâm davetinin muhatabı kabul edecek kadar, kendisine bağlılık yemini edenler arasına alacak kadar “adam yerine koyar”. Çünkü ancak muhatap alınan, duyguları önemsenen, fikirleri dinlenen bir çocuk vermek istediğimiz güzel ahlâkın gönüllü alıcısı olur.

Peygamber Efendimiz bizlere der ki; *“Her doğan fitrat üzere doğar. Sonra anne babası onu Yahudi, Hıristiyan ya da Mecusi yapar.”* (Buhârî, Cenâiz, 92) Rengi, ırkı, cinsiyeti ne olursa olsun iyiliğe meyilli, eğitilmeye açık, doğruya hevesli yaratılır insanoğlu. Her varlık gibi çocuk da iyiden ve iyilikten, güzelden ve güzellikten hoşlanır. İyiliği ve güzelliği hak eder her insan kadar...

Çocuklar Bizden Farklıdır

Her çocuk özeldir.

Nasıl yetişkinler birbirinin aynı değilse, çocuklar da öyledir. Fıtratları farklı farklıdır. Kimi hassastır kimi coşkun, kimi iştahlı kimi ürkek, kimi resim yapmaktan hoşlanır kimi kitap okumaktan, kimi de oyuncakları söküp takmaktan... Her birine kişiliğinin kodları, yetenekleri ya da zayıf yönleri dikkate alınarak itinayla davranılmalıdır.

Görerek öğrenirler.

Çocuklar her an bizi izler, davranışlarımızı taklit eder, bizim gibi olmak isterler. Küçük beyinleri fotoğraf makinası gibidir; en ince ayrıntıya kadar görür, resim çeker, saklar ve defalarca çıkarıp bakar! Onlar için önemli olan ne söylediğimiz değil ne yaptığımızdır. Kısacası "iyi örnek olmak", bir çocuğu iyi eğitmenin en kestirme yoludur!

Kolay inanırlar.

Çocuklar ne söyleseniz inanırlar. Size güvenirlirler, çünkü size hayrandırlar. Fakat söylediklerinizin doğru olmadığını görürlerse ya da sözlemlerinizle davranışlarınız uyum göstermezse büyük hayal kırıklığı yaşarlar. Sonra yalnız size değil, bütün insanlara karşı güvenlerini kaybederler. Bu yüzden onlara dürüst davranmalısınız.

Meraklıdırlar.

Her şey yenedir onlar için. Eşyalar, duygular, insanlar, hayvanlar... Dünyaya ait her şey yenedir ve merak edilir. Sonra bitmek bilmeyen sorular başlar. Anlayabilecekleri bir dille sorularını cevaplamalısınız. Sorularını geçiştirerseniz başka yollardan cevap arayabilir ve yanlış cevaplar bulabilirler. Merak duygusunu teşvik etmelisiniz ama aynı zamanda başkalarının özeline saygılı olmayı ve sınırlarını aşmamayı da sizden öğrenmeli! Kainatın dengesine, değişik eşyalara, farklı olaylara dikkatini çekebilirsiniz. Bu sayede yeni şeyler öğrenmeye heveslenecektir.

Soyut kavramları anlayamazlar.

İlk başta zaman, düşünceler, duygular karmaşıktır onlar için. Dün yerine yarın, üzüldüm yerine kızdım derler. Masallardaki periler, sihirler, ejderhalar onlara sorarsanız karşı komşu kadar gerçektir! Hayal ve gerçeği ayırt edemediklerini dikkate alarak edebi konuşmalar yapmaktan ve hayal dünyalarında ürettiklerini dinlerken onları yalancılıkla suçlamaktan kaçınmalısınız.

Bencildirler.

Dünyanın merkezinde kendileri var zannederler. Her şey onlar içindir, herkes onlara hizmetle yükümlüdür, hayat onların rahatı ve mutluluğu için tasarlanmıştır sanırlar. Önce kendileriyle ilgilenilmesini isterler daima. “Aç aman bilmez, çocuk zaman bilmez” demiş atalarımız. Sabredin! Paylaşmayı, diğer insanların da hakları olduğunu büyüdükçe öğrenecekler...

Duygularını gizleyemezler.

O kadar masumdurlar ki duygularını saklayamazlar ve çok coşkulu yaşarlar sevinci de hüznü de öfkeyi de... Oyuncağının kırılması, izlediği filmin kapatılması, istediği dondurmanın alınmaması bir çocuğu çılgına döndürebilir. Küçük bir çikolata ya da balon, annenin ya da babanın işten dönmesi ise bayrama dönüşebilir. “*Ne var bu kadar kızacak!*” ya da “*Ne oldu da üzüldün şimdi!*” demeden önce düşünün! Onu anlamaya çalışın; tıpkı sizin gibi onun da duyguları değerli ve duygu kontrolünü sizden öğrenecek.

Enerjiktirler.

O küçük vücuda o kadar enerjinin nasıl sığdığını anlayamazsınız. Durmadan uyarı veren düdüklü tencere gibi sanki patlamaya hazırdırlar. Bizi çok zorlarsa da bu enerjidir onları hayata hazırlayan. Anne baba olarak ezmeden, üzmeden, çevreyi de çocuğu da zarara sokmadan bu enerjiyi doğru şekilde yönlendirmeyi öğrenmelisiniz. Yoksa sonuç hem çocuk hem de sizin için can sıkıcı olabilir.

**Çocuklar hayat
enerjisiyle doludur!
Bize düşen ise
bu enerjinin
kıymetini bilmek,
çocuğumuzdaki
coşkuyu iyiye ve
doğruya
yönlendirmektir.**

Hayatı ve olayları algılayışları yetişkinler gibi değildir.

Hayata farklı bir pencereden bakarlar. “Her şey yenidir onlar için” demiştik, hatırladınız mı? Bu yenilik onları heyecanlandırdığı kadar ürkütür de. Tecrübesizdirler, boyları kadar yaşam çizgileri de kısadır. Bilebildikleri kadar yorumlamaya, hatırladıkları kadar benzetmeye, zannettikleri gibi sonuç çıkarmaya çalışırlar. Mantıklı ya da tutarlı olmalarını beklerken belki bir daha düşünmelisiniz!

Farklı yaş dönemlerinde farklı özellikler gösterirler.

Üç yaşında elinizi bırakmak istemez, dört yaşında ise tutmamakta direnirler. Ergenlikte yanınızda yürümek ya da sizinle sosyal ortamlara gelmek bile istemeyeceklerdir. Her dönemde farklılaşır çocuk; farklı davranır, farklı düşünür, farklı hisseder. İlginç olan o yaşa gelen her çocuğun aynı temel özellikleri göstermesidir. Şaşırmamak, bocalamamak ve doğru davranmak istiyorsanız, anne baba olarak bir çocuğun gelişim özelliklerini bilmeli ve çocuğunuzu iyi gözlemlemelisiniz.

Çocuklarla İletişimde Nelere Dikkat Edilmeli?

İletişim insanoğlunun kendisini ifade etmesini sağlayan bir nimettir. Sadece konuşmak değildir iletişim; bir gülücük, bir bakış, bir kaş çatış, omzuna ufak bir dokunuş, sırtını sıvazlayıştır çoğu zaman...

Anne, baba ve çocuk arasındaki iletişim daha bebek anne karnındayken başlar. Dünyanın en sıcak, en yakın, en dolaysız ve en önemli iletişimi değil midir bu? Büyüdükçe anne babasıyla iletişimi çeşitlenir çocuğun. Ve onlarla nasıl iletişim kurmayı öğrendiyse, hayatta karşısına çıkan diğer insanlarla da öyle iletişim kurar. Çocuğuna doğru iletişimi öğreten anne baba, onun hayat boyu ihtiyaçlarına ve isteklerine hem incinmeden hem de incitmeden ulaşmasını sağlayacaktır.

Peki, çocuklarla sağlıklı bir iletişim için nelere dikkat edilmelidir?

Çocuk olduklarını unutmayın!

Bir çocukla konuşurken kurduğu cümleleri, kaygılarını, korkularını, hatalarını anlayışla karşılamalıdır büyükler. Onun çocuk olduğunu hatırlayarak, yukarıda saydığımız özellikleri taşımasının doğal olduğunu bilerek, kendilerini onun yerine koyarak tepki vermelidir. Hurma ağaçlarını taşılayan bir çocuğu cezalandırması için kendisine getirdiklerinde Peygamberimizin onunla nasıl konuştuğunu hatırlamalıdır büyükler. Şikâyetleri dinledikten sonra çocuğa dönerek *“Yavrum, ağaçları niye taşıyorsun?”* diye sormuştu Peygamber Efendimiz. Karnının aç olduğunu öğrendiğinde, *“Hurma ağaçlarını taşılama da altlarına dökülenleri ye.”* diyerek ona doğruyu öğretmiş, cezalandırmadığı gibi başını okşayarak, *“Allah’ım, bu yavrunun karnını doyur.”* diye dua etmişti. (Ebû Dâvûd, Cihad, 85) Kızmıyor, bağırıyor, hakaret etmiyordu. Sadece takip ediyor, hatasını en kısa zamanda telafi etmesi için çocuğa fırsat tanıyordu.

Önce onları dinleyin!

Dinlemek bir sanattır. Bir yetişkin, kendisi konuşmaya başlamadan önce çocuğa kulak vermelidir. Dinliyormuş gibi yapmamalı, aksine büyük ve önemli bir kişiyi dinlercesine çocuğu dikkatle dinlemelidir. Ne demek istediğini anlamaya çalışmalı, bir çocuğun da kendine göre haklı ve geçerli nedenleri olacağını aklından çıkarmamalıdır. “Hi, hi! Seni anlıyorum.”, “Demek oyuncaklarını paylaşmak istemiyorsun.”, “Sanırım kendini yalnız hissediyorsun.” gibi ifadelerle küçük insanın iletişimi sürdürmesini sağlamalıdır. Dinleyecek durumda değilse, en güzeli ona bunu anlatıp konuşmayı başka bir zamana ertelemektir.

Çocukların bizden başka sığınacak, dert yatacak, yardım isteyecek kimleri var? Onlar konuşurken başka şeylerle uğraşırsak, kendilerini nasıl değerli hissedebilirler? Dinlerken sözlerini kesersek, eleştirir, sorgular, ayıplar ya da alay edersek bize bir daha nasıl gelsinler? Gönül dünyalarının kapılarını ardına kadar açmalarını bir daha nasıl sağlayabiliriz?

Sade ve yapıcı cümlelerle konuşun!

Kelime hazineleri bizim kadar gelişmemiştir çocukların. Uzun cümleleri, atasözü ve deyimleri, edebî benzetmeleri anlayamazlar. Eğer onların ne demeye çalıştığımızı gerçekten anlamalarını istiyorsak, kısa ve sade konuşmalıyız. Kırıcı değil yapıcı, dolambaçlı değil doğrudan konuşmalı, ses tonumuzun incitici ve ezici olmaması için gayret göstermeliyiz.

Konuşurken bütün vücudumuzla çocuğa dönmek ve gözlerine bakmak, onun bizi daha dikkatli dinlemesini sağlar. Elini tutarak, sırtına

veya omuzuna dokunarak, ayakta isek onun boy seviyesine eğilerek konuşmak ise çocuğun kendisini güvende ve rahat hissetmesine yol açar.

Sevginizi göstermekten çekinmeyin!

İnsanız... Sevmeye ve sevilmeye muhtacız... Herkes gibi çocuk da sevildiğini bilmek ister. Seviliyor ama bunu duyamıyor, göremiyor, hissedemiyorsa sevilmediğini zannedebilir. Her ne olursa olsun onu sevmekten vazgeçmeyeceğimizi anladığında daha mutlu ve huzurlu olur...

Anne baba her fırsatta çocuklarına biricik, değerli ve vazgeçilmez olduğunu söylemelidir. Kardeşiyle veya arkadaşıyla onu kıyaslamamalı, bir başkasını sevmekle ona olan sevgisinin azalmayacağını açıklamalıdır. Bebek kadar çocuğun ve gencin de anne babasının sevgi dolu tavırlarına ihtiyacı vardır. Sizin yaşadığınız bölgede de aile büyüklerinin yanında çocuğu sevmek ayıp sayılıyor mu? Oysa sevgiyi açıkça ifade etmek, "Seni seviyorum!" demek Sevgili Peygamberimi-

zin alışkanlıklarından birisidir. *“Benim on çocuğum var ama hiçbirini öpmüş değilim.”* diyen bir adama dönüp bakan ve *“Merhamet etmeyene merhamet edilmez!”* buyuran O’dur. (Buhârî, Edeb, 18) Bilhassa babalar için ne kadar kıymetli bir mesajdır bu.

Çocuğa sevgimizi göstermek için pahalı giysilere ve oyuncaklara ihtiyacımız yok! Ona vakit ayırmak, selâm verip hal hatır sormak, başını okşayıp ne kadar güzel olduğunu, ne kadar akıllıca davrandığını söylemek yeterlidir. Bir çift güzel sözümüzün saatlerce yapacağımız nasihat konuşmalarından çok daha etkili olduğunu gördüğümüzde, anlayacağız ki, bir çocuğa sevgi sunmak onu şımartmaz, sadece değerli ve mutlu hissettirir. Bu yüzden Güzel Peygamberimiz bir dizine küçük Üsâme’yi bir dizine de torunu Hasan’ı oturtur, sınıksız kucaklayıp bağrına basar sonra da *“Allah’ım! Bu ikisine rahmet eyle! Çünkü ben bunlara karşı şefkat doluyum.”* derdi... (Buhârî, Edeb, 22)

Babanın yeri doldurulamaz!

Çocuğun gelişiminde her ne kadar anne ön planda gibi görünse de, babanın vazgeçilemez bir yeri vardır. Hem kız hem de erkek çocuk için “var ile yok arası” bir baba imajı, bebeklikten itibaren son derece zedeleyici etkiler bırakmaktadır. Hâlbuki evlâdına vakit ayıran, güçlü kollarıyla ona sarılıp sevgisini söylemekten çekinmeyen, hatalar karşısında sakin, sabırlı ve yapıcı davranan bir baba, çocuk için eşsiz bir örnektir. Sevgili Peygamberimizin hayatını okurken görürüz ki baba, rehberlik eden, kural koyan ama disiplinle şiddeti birbirine karıştırmaması gereken bir merhamet timsalidir.

Çocuk, hayat mücadelesini öğrenmek, problemlerle başa çıkma becerisi kazanmak, kendine güven ve sağlıklı bir cinsel kimlik geliştirmek için annesi kadar babasına da muhtaçtır. Babayla ilişkisi ne kadar güçlüyse o kadar güvende hissederek kendini, hayata daha bir umutla bakar. Bir de aksini düşünün: Babasının ilgisinden mahrum kalan bir yavrunun kolu kanadı kırılır, her türlü tehlikeye açık hale gelir.

AILEMDE BİR ÇOCUK VAR

Peygamberimizle Hz. Fatıma'nın ilişkisi bu konuda ne güzel bir örnektir! Her yerde birliktedir baba-kız... O gelince babası onu ayakta karşılar, alnından öper, sağ yanına oturtur. Çocukluğundan genç kızlığına, anneliğine, evliliğine kadar her konuda desteğini, koruyucu kanatlarını ve engin şefkatini esirgemez kızından. Böylesi bir ilgiye hangi yürek kayıtsız kalabilir? Babası sayesinde hürmetli bir evlât, dirayetli bir anne, muhabbetli bir eş olur Hz. Fatıma.

Benim Haklarım Var

Ben bir çocuğum. Yeryüzünün şerefli halifesi-yim sizler gibi. Var olduğum, insan olduğum için haklarım da var. Bu hakları koruyacak gücüm yok henüz ama ben koruyacak yaşa gelene kadar haklarımı korumak ailemin ve içinde yaşadığım toplumun, yani sizlerin görevi!

Yaşamaya hakkım var

Her çocuğun yaşama ve gelişme hakkı vardır. Çoğu zaman sevilip istense de bazen hiç beklenmedik anda gelir çocuk. Zor şartlarda bu küçük emaneti kabullenmek kolay değildir elbet. Ama var oluşuna ne anne babası ne de kendisi karar vermiştir. O halde Allah'ın yarattığı bir canı anne baba en baştan kabullenmeli değil midir? Rabbimiz bizi *"Yoksulluk korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin! Biz onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahdır."* (İsrâ 17/31) diye uyarırken, O'na güvenmek gerekmez mi?

Ve çok daha acı bir şekilde, sadece kız olduğu için gelişine kararlar bağlanan, horlanıp aşağılanan ve hatta yaşama hakkı elinden alınan

yavrular vardır. Kur'an bu vicdansızlığı şöyle anlatır: *“Onlardan birine kızı olduğu müjdelendiği zaman öfkeden yüzü kapkara kesilir. Kendisine verilen kötü müjde (!) sebebiyle halktan gizlenir. Şimdi onu, aşağılık duygusu içinde yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün! Bakın, verdikleri hüküm ne kadar kötüdür!”* (Nahl 16/58-59) Ailesi bilmelidir ki, Allah'ın himayesi altındadır bu güzel kız çocukları. O, emanetinden hoşlanmayanlara ahirette hesap soracağını haber verir. Zira anne baba olmak, hayatı da rızık da verenin Allah olduğunu unutmamaktır...

İsim hakkım var

Her çocuk insan onuruna yakışır bir şekilde güzel bir isim alma hakkına sahiptir. Anne baba ona kulağa hoş gelen, anlamlı, mahcup olmayacağı bir isim vermelidir. Adı güzel kendi güzel Peygamberimiz, anlamı hoş olmayan isimleri değiştirmiş ve doğunca kendisine getirilen taze bebeklerin isim koyarken geleceği için hayır dualar etmiştir.

Peygamber
Efendimiz diyor ki,
*“Kıyamet günü isimlerinize
ve babalarınızın isimleriyle
çağınlacaksınız.
O hâlde güzel isimler
koyunuz.”*
(Ebû Dâvûd, Edeb, 61)

Anne babamı tanıma hakkım var

Her çocuğun anne babasını tanıma ve onlar tarafından bakılma hakkı vardır. Kimin evladı olduğunu bilmek, bir insan için son derece önemlidir. Çocuğun kimliğini bütünleyen, kişiliğini geliştiren, kendisini tanımlamasına yardımcı olan bir unsurdur aileyi tanımak. Hiç kimsenin evladını reddetme hakkı olmadığı gibi, hiçbir çocuğun da anne babası dışında başka bir soydan geldiğini iddia etme hakkı yoktur.

Peygamber Efendimiz
Öyle buyuruyor:
"Kim göz göre göre
Çocuğunun kendisine ait
olduğunu inkâr ederse
Allah da (kıyamet günü)
ondan öylece uzaklaŐır ve
gelmiŐ geçmiŐ herkesin
nnde onu rezil eder."
(Eb Dâvûd, Talâk, 28-29)

Ailemle yaşama hakkım var

Her çocuğun ailesiyle birlikte yaşama hakkı vardır. Bir çocuk için anne kucağının, baba ocağının yerini ne doldurabilir ki! Çocuk ne kadar iyi bakılsa da anne babanın ilgisine, kokusuna, şefkatine muhtaçtır. Anne baba çocuğunun yanı başında bulunmak için imkânları sonuna kadar zorlamalıdır. Geçim sıkıntısı çeken bir ailenin kopması, bütünlüğünü kaybetmemesi için toplum destek vermeli, anneyi yavrusundan ayırmamanın yollarını aramalıdır.

Peygamber
Efendimiz diyor ki,
“Kim bir anneyi
yavrusundan ayırırsa,
Allah da kıyamet günü
onu sevdiklerinden ayırır.”

(Tirmizi, Büyü', 52)

Benim fikirlerim var

Her çocuğun görüşlerini belirtme, düşüncelerini ifade etme hakkı vardır. Kimi zaman bir çocuğun fikirleri büyüklere komik ve anlamsız gelebilir. İstek ve ihtiyaçlarını dile getiren çocuğun itiraz ettiği ya da sorun çıkardığı zannedilebilir. Ama kendisini ilgilendiren konularda fikri sorulmayan ve yorumlarına saygı duyulmayan bir çocuğun zihni nasıl gelişebilir ki! *“Büyü de sonra konuş!”* diye susturulan bir çocuk, sağlıklı fikirler üretme becerisini nasıl kazanabilir ki!

Bizim, hem torunlarını hem de etrafındaki çocukları düşünmeye yönelten, fikirlerini dinleyen ve kararlarını dikkate alan bir Peygamberimiz vardı. Bir gün elindeki içeceği ikram etmek üzere sağ tarafına dönmüştü. Sağında bir çocuk, solunda ise ashâbın yaşlıları vardı. *“Meşrubatı önce bu yaşlılara vermeme izin verir misin?”* diye çocuğa sormuştu. Ama bu akıllı çocuk *“Hayır! Vallahi, senden gelen nasibimi kimseye kaptıramam.”* diye cevap vermişti. Bunun üzerine Peygamber Efendimizin ikrama çocuktan başlaması ne kadar da dikkate değerdi! (Müslim, Eşribe, 127)

Onurum var

Her çocuğun onurunu koruma hakkı vardır. Ona seslenirken, nasihat ederken, bir iş verirken, cezalandırırken onurunu kırmamaya dikkat etmelidir. Bir dostumuzu incitmemek için gösterdiğimiz özeni çoğu zaman çocuğumuzdan esirgeriz. Bir arkadaşımızın hatasına karşı genellikle çocuğumuzun hatasından çok daha sabırlı ve affedici davranırız. Oysa küçücük canlar herkesten fazla sabrı, itinaı, şefkat ve nezaketi hak eder. Onuru zedelenen bir çocuğun ise özgüveni eksilir ve yapabileceklerini bile yapamamaya başlar.

Peygamberimiz, yedi yaşından itibaren yanında büyüyen Hz. Enes'e, "Enesçik" ya da "Yavrucuğum" diye seslenirdi. Hata yaptığıında bağırılmaz, sövmez, lânet okumaz, elinden tutar ve doğrusunu gösterirdi. Bakın ne diyor Enes (r.a):

*"Resûlullah'a (s.a.s.) on sene hizmet ettim.
Vallahi bana bir kez olsun 'Öf!' bile demedi.
Herhangi bir şeyden dolayı, 'Niçin böyle yaptın?'
ya da 'Şöyle yapsaydın ya!' diye azarlamadı."*

(Müslim, Fedâil, 51)

Öğrenmeye hakkım var

Her çocuğun hayatını sürdürmesi için gerekli bilgilere ulaşma hakkı vardır. Sağlıklı ve başarılı bir hayat sürdürebilmek için bilgi ve becerilerini geliştirmek zorunda olan çocuk, her konuda büyüklerin desteğine muhtaçtır. Öz bakımı ve yemek adabı gibi basit gündelik işlerden okul çağında öğretilen daha karmaşık bilgilere kadar, bir çocuğun ihtiyacı olan her şeyi öğrenme ve alışkanlık kazanıncaya kadar desteklenme hakkı vardır.

Oyun oynama hakkım var

Her çocuğun oyun oynama hakkı vardır. Oyun sadece basit bir eğlence aracı değildir. Çocuk için çok değerli bir öğrenme aracıdır aynı zamanda. Çocuk kurallara uymayı, sıra beklemeyi, kaybetmeyi ve kazanmayı, toplumsal rolleri, iletişim kurmayı, problemlerine çözüm üretmeyi oyun esnasında öğrenir. Çocukların oyunlarına hoşgörüyüyle yaklaşmalıdır anne baba. Kendi çocukluğunu, uçurtmanın heyecanını, evciliğin mutluluğunu, topun özgürlüğünü, bilyelerin ışıltısını hatırlamayınca anne babalığın tadı çıkar mı? Hatta çocuğun oyununa katılmayı öğrenmelidir anne baba. Oyun, onlarla çocuk arasında dostluk bağları kurar. Boşa gitmez oyunla geçen zamanlar...

Mahmud b. Rebi' diyor ki:

“Ben beş yaşındayken Hz. Peygamber'in (s.a.s.) eğilip bir kovadan ağızına su alarak (oynamak için) yüzüme püskürttüğünü hatırlıyorum.”

(Buhârî, İlim, 18)

Suiistimalden ve ihmalden korunma hakkım var

Demiştik hatırlarsanız, “*çocuk Allah’ın emanetidir.*” O halde büyükleri onu her türlü kötülükten, ihmal ve istismardan korumalıdır. Anne baba, çocuğunun maddi ve manevi ihtiyaçları konusunda en ufak bir ihmal göstermemeye dikkat etmelidir. İmkânlar kısıtlı olabilir... Hayatta her ailenin önüne çıkan fırsatlar eşit olmayabilir... Ama zaten çocuğu ihmal etmemek, her istediğini alarak onu mutlu etmeye çalışmak değildir. İhmal etmemek, bedensel ihtiyaçları kadar duygusal ve zihinsel ihtiyaçlarını da düşünerek bütün varlığımızla yavrumuzun üstüne titremektir. Kimi zaman bir çift tatlı sözün yüzlerce pahalı çikolatadan daha kıymetli olduğunu kim inkâr edebilir ki!

Çocuğu terbiye etmek adına dövmek, bağırıp çağırarak, kıyaslamak, alay etmek, duygularını önemsememek ya da inciterek cezalandırmak Sevgili Peygamberimizin yaşam tarzına tamamen terstir. Hem baba, hem dede, hem de ümmetin önderi olarak Merhamet Peygamberi (s.a.s.) hiçbir çocuğu incitmemiş, incitenleri sert bir şekilde ikaz etmiştir.

Onun koyduğu ilke gayet açıktır: *“Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir!”* (Tirmizî, Birr ve Sıla, 15)

Çocuğun bedeni kadar emeği de suiistimal edilmemelidir. Yasalarımızda 18 yaşını doldurmuş herkes çocuk kabul edilir. Çalışabilecek olgunluğa erişene kadar çalıştırılmamalıdır çocuk. Kitap taşınması gereken eller sanayide kararmamalı, oyunla cıvıldaşması gereken minicik yürekler iş yükü altında ezilmemelidir. Çalışabilecek olgunlukta ise ve çalışıyorsa emeğinin karşılığı teslim edilmeli, gücünün üstünde iş yaptırılmamalıdır.

Art niyetli kişilere karşı da korunmalıdır çocuk. Anne babası ona mahremiyet bilinci aşılmalı, kendi bedenini korumayı, değerlerine sahip çıkmayı öğretmelidir. Televizyon, dergi, internet gibi kolay ulaşılabildiği ama iyiyi kötüden ayırt edemediği alanlarda iş yine büyüklere düşmez mi? Sonuçta bugün korunan çocuk, yarına umut ve güven taşıyacaktır...